

Sygn. akt IV KK 713/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Danuta Bratkrajc

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 13 grudnia 2018 r.

w sprawie **M. S.**

skazanego z art. 244 k.k.

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 30 marca 2017 r., sygn. akt II K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.
postępowanie karne wobec M. S. umarza, a kosztami
postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 30 marca 2017 r., sygn. akt II K [...], skazał M. S. za popełnienie przestępstwa z art. 244 k.k. - polegającego na tym, że w dniu 15 czerwca 2016 r., w miejscowości C. województwa [...], kierując pojazdem marki „L.” o nr rej. [...] na drodze publicznej nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w K., sygn. akt II W [...], z dnia 29 stycznia 2016 r.,

zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy, obowiązującego od dnia 31 marca 2016 r. do dnia 26 września 2016 r. - na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym.

Rozstrzygnięcie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron procesu i uprawomocniło się z dniem 7 kwietnia 2017 r. (k. 55).

Od tego wyroku kasację złożył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w całości na korzyść skazanego M. S. i **zarzucając** rażące naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegające na skazaniu M. S. za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 15 czerwca 2016 r., pomimo tego, że postępowanie karne co do tego samego czynu, jednakże zakwalifikowanego z art. 180a k.k., zostało wobec skazanego wcześniej prawomocnie zakończone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. w dniu 30 listopada 2016 r., poprzez wydanie postanowienia o umorzeniu wobec M. S. dochodzenia o sygn. akt PR 1 Ds. [...], **wniósł o** uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, gdy wskazuje, iż zaskarżony wyrok jest wadliwy, albowiem został wydany z rażącym naruszeniem przepisu prawa procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., który stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą stypizowaną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Wskazać na wstępie należy, że akt oskarżenia w niniejszej sprawie – z dnia 21 grudnia 2016 r. - sporządzono na podstawie materiału dowodowego zebranego w toku postępowania przygotowawczego Prokuratury w K. o sygn. PR 1 Ds. [...], który został wyłączony - w dniu 30 listopada 2016 r. - z akt dochodzenia o sygn. PR 1 Ds. [...]. Wskazane postępowanie przygotowawcze również toczyło się przeciwko M. S., któremu zarzucono popełnienie przestępstwa z art. 180a k.k. Ze znajdującego się w aktach postanowienia o przedstawieniu zarzutów - sporządzonego w dniu 18 lipca 2016 r. - wynika, że zarzucono ww., iż w dniu 15

czerwca 2016 r. w miejscowości C. woj. [...] kierując pojazdem typu motorower marki „L.” o nr rej. [...] na drodze publicznej nie zastosował się do orzeczonej decyzji Starosty K. nr [...] z dnia 20 czerwca 2016 r. o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami na okres 6 miesięcy od dnia 31 marca 2016 r. do dnia 26 września 2016 r. Ta decyzja administracyjna została wydana w wyniku wykonania prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 stycznia 2016 r., sygn. akt II W [...]. Przedmiotowe postępowanie przygotowawcze zostało zakończone postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. w dniu 30 listopada 2016 r., sygn. akt 1 Ds. [...], o jego umorzeniu w fazie *in personam*, z uwagi na stwierdzenie, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 14 grudnia 2016 r. (k. 1, 17, 24 i 62 oraz akta Prok. Rej. k. 35).

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny trafnie w tej sytuacji wywodzi, iż wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 marca 2017 r., sygn. akt II K [...], i postanowienie Prokuratora Prokuratury w K. z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt 1 Ds. [...], dotyczą tego samego zdarzenia historycznego (czynu). Podnosił w uzasadnieniu kasacji, że przedmiotem postępowania karnego jest zdarzenie historyczne bez względu na to jak zostanie ono zakwalifikowane i opisane przez organ procesowy. Obowiązuje w polskiej procedurze karnej zasada niepodzielności przedmiotu procesu i tożsamości czynu w ujęciu określonego zdarzenia faktycznego. W tej sprawie postępowanie od początku dotyczyło tego samego zdarzenia historycznego. Natomiast rolą organu procesowego było dokonanie prawidłowej subsumpcji prawnej tego historycznego zdarzenia i jego prawidłowej kwalifikacji na gruncie prawa karnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że wówczas gdy czyny przypisany w prawomocnie zakończonym postępowaniu i objęty postępowaniem wszczętym później - dotyczą tej samej osoby i tego samego zdarzenia faktycznego, to choćby różniły się opisem i kwalifikacją prawną, dla oceny, czy nie doszło do naruszenia określonego przepisem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. zakazu *ne bis in idem*, konieczne jest dokonanie analizy przypisanych zachowań z punktu widzenia kryteriów tożsamości czynu, uwzględniającej konkretne okoliczności, ustalone w obu postępowaniach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2002 r.,

sygn. IV KZ 40/02, OSNKW 2003 z. 1 - 2, poz. 13). Wśród elementów wyznaczających tożsamość „zdarzenia historycznego” wskazuje się: identyczność przedmiotu zamachu, identyczność kręgu podmiotów oskarżonych o udział w zdarzeniu, tożsamość miejsca i czasu zdarzenia, jak też zachowanie choćby części wspólnych znamion w opisie czynu, które winny się ze sobą pokrywać, mając jakiś obszar wspólny. Po stronie podmiotowej o jedności czynu, jako jednego impulsu woli, świadczy nadto jedność zamiaru (lub planu) sprawcy (sprawców) przestępstwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 707425).

Słusznie Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zauważa, że z zakazem *ne bis in idem* powiązana jest zasada niepodzielności przedmiotu procesu, co Sąd Najwyższy wyraził między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 października 2008 r., sygn. IV KK 118/08, LEX nr 469419, stwierdzając, iż zakaz prowadzenia postępowania w postaci *rei iudicate* zachodzi wówczas, gdy uprzednio zakończone zostało prawomocnie postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby, nowe zaś postępowanie pokrywa się z przedmiotem postępowania w sprawie już zakończonej, a także gdy jego przedmiot jest częścią przedmiotu osądzanego w sprawie już zakończonej. Przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej czynu nie otwiera możliwości ponownego postępowania. Nowe postępowanie nie jest także dopuszczalne w razie uprzedniego niepełnego rozpoznania sprawy. Powaga rzeczy osądzonej nie pozwala na ponowne prowadzenie postępowania przeciwko tej samej osobie o ten sam przedmiot odpowiedzialności prawnej, innymi słowy - o ten sam czyn w znaczeniu prawnym.

W niniejszej sprawie poza sporem jest, że w chwili wyrokowania przez Sąd Rejonowy w K. mieliśmy do czynienia ze stanem rzeczy osądzonej (*res iudicata*), gdyż postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt 1 Ds. [...], prawomocnie rozstrzygnięta już została kwestia odpowiedzialności karnej M. S. za czyn przypisany mu później w zaskarżonym kasacją wyroku.

Przepis art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. zakazuje wszczynania postępowania karnego, a wszczęte nakazuje umorzyć, jeżeli postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k., rozstrzygnął jak w wyroku.